

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K některým aspektům mající vliv na určení výše výživného pro nezletilé či zletilé dítě

Vyživovací povinnost rodiče vůči dítěti vzniká již narozením dítěte a prakticky trvá až do doby, kdy je dítě schopno samo se živit, ať už se jedná o dítě nezletilé, či zletilé. K určení výše vyživovací povinnosti však dochází zpravidla až ve chvíli, kdy rodič svoji vyživovací povinnost neplní dobrovolně nebo jsou třeba upravit poměry k nezletilému dítěti například při rozvodu rodičů. Při úvahách o určení výše výživného je třeba zohlednit nejen to, jaké jsou příjmy povinného rodiče nebo potřeby dítěte, ale je třeba zohlednit i další skutečnosti, které mohou mít zcela zásadní vliv na finální výši určeného výživného.

Nízký příjem, velký majetek

Základním pravidlem zohledňovaným při určení výše výživného je právo dítěte podílet se na životní úrovni svých rodičů. Předmětem mnohdy rozsáhlého dokazování tak v rámci soudních řízení bývá právě prokazování skutečné životní úrovně rodičů, když nezhledka kdy nastává i situace, kdy rodič sice vykazuje průměrné či dokonce i nulové příjmy, nicméně vlastní majetek nezanedbatelné hodnoty, užívá drahá vozidla či jezdí pravidelně na luxusní zahraniční dovolené. V takovém případě je nutné při úvahách o výši výživného brát na zřetel nejen tvrzené příjmy rodiče, ale i to, do jaké míry se zvyšuje daným majetkem jeho životní úroveň, tedy například nejen kolik činí hodnota vozidla či nemovitosti, ale třeba i kolik by například činilo nájemné, v případě, že by byla nemovitost pronajímána (ÚS III. ÚS 511/2005). Stejně tak je třeba posuzovat i případy, kdy rodič, jehož životní úroveň je posuzována, dostává hodnotné dary či určité benefity spojené s jeho pracovním poměrem. Pokud totiž rodič v rámci svého pracovního poměru může užívat služební vozidlo i k soukromým účelům, pak se jedná o skutečnost zvyšující jeho životní úroveň. Shodné platí i pro případy, kdy mezi náplň práce rodiče patří časté zahraniční cesty, díky nimž rodič větší část měsíce cestuje po celém světě, v této souvislosti je ubytován v drahých hotelích a jsou mu ze strany zaměstnavatele poskytnuty finanční prostředky k hrazení veškerých výdajů. Vše uvedené je tak třeba důkladně posoudit při určení výše výživného, když není možné bez dalšího posuzovat pouze příjem rodiče, ale je třeba posuzovat jeho majetkové poměry jako celek.

Potencialita příjmů rodiče

Soudy při určování rozsahu vyživovací povinnosti vycházejí nejen z faktických příjmů a majetku, ale v odůvodněných případech i z příjmů, kterých by rodič mohl dosahovat, jestliže by se bez důležitého důvodu nevzdal výhodnějšího zaměstnání, výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, nebo

jestliže podstupuje nepřiměřená majetková rizika (tzv. potenciální příjem). V praxi se často objevují tvrzení rodičů, že nejsou schopni hradit výživné, jelikož k tomuto nedostačují jejich příjmy. Závěr o nemožnosti plnit vyživovací povinnost však není možné bez dalšího učinit. V rámci soudního řízení při dokazování tak bude třeba podrobně zkoumat důvody, kvůli kterým rodič nemá příjmy, zda se nevzdal bezdůvodně svého zaměstnání, případně proč se rodič vzdal výhodnějšího zaměstnání či majetkového prospěchu a zda takové důvody lze hodnotit objektivně jako vážné a odůvodněné či nikoliv. Jako závažnou změnu soudy shledávají například změnu z důvodů zdravotních, z důvodu změny bydliště či ztrátu kvalifikace pro pracovní pozici.

Naopak Nejvyšší soud např. dříve dovodil, že pokud rodič neúspěšně provozoval své podnikání a ocitl se ve stavu hmotné nouze, nezbavuje ho to jeho zákonné vyživovací povinnosti, byť by byl i nemajetný. V případě, že totiž rodič jako podnikatel nebyl schopen vydělávat ani minimální mzdu, měl toto podnikání opustit a využít svou kvalifikaci např. v rámci pracovního poměru, aby si tak zajistil mzdu dostačující k plnění vyživovací povinnosti (viz. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2011, 6 Tdo 960/2011).

Soudy dále nepovažují za důvodné ani situace, kdy rodič dlouhodobě vykazuje účetní ztrátu, jestliže byl opakovaně sankčně vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, vyhýbá-li se nabízené práci odpovídající jeho věku, zdravotnímu stavu a vzdělání, zavinil-li, že mu nevznikl nárok na invalidní důchod pro nesplnění doby pojištění, vzdal se bezúplatně či za zjevně nepřiměřeně nízkou úplatu nemovitosti či jiné věci vyšší majetkové hodnoty, z níž mohl mít majetkový prospěch, či podílu na ní.

V takových případech pak soud vychází z potenciálního příjmu rodiče, přičemž při určení výše takového příjmu soud vychází z příjmu, kterého by s ohledem na své skutečné schopnosti a možnosti (popř. i majetkové), dané mimo jiné jeho fyzickým stavem, nadáním, vzděláním, pracovními zkušenostmi a nabídkou a poptávkou na rozumně regionálně určeném trhu práce mohl dosahovat, neplatí tak, že soud striktně vychází pouze z vyššího příjmu, kterého povinný dříve dosahoval. (Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Cpn 204/2012, ze dne 19. 10. 2016)

Rodič ve vazbě či výkonu trestu odnětí svobody

Ústavní soud se ve své rozhodovací praxi zabýval mimo jiné i vlivem výkonu vazby či výkonu trestu odnětí svobody na vyživovací povinnost rodiče vůči dítěti když dovodil, že pokud se zbavil rodič svým úmyslným jednáním, pro které byla na něj uvalena vazba a pro něž byl následně i odsouzen k trestu odnětí svobody, objektivní možnosti plnit svoji vyživovací povinnost vůči svému nezletilému dítěti, nelze tuto skutečnost přičítat k tíži tohoto dítěte. Opačný výklad by totiž vedl k extrémnímu důsledku, kdy by se rodič úmyslným trestným činem prakticky "zbavil", resp. "mohl zbavit" své vyživovací povinnosti. Ústavní soud nicméně též dovodil, že pokud je rodič ve výkonu trestu odnětí svobody, když se zároveň jedná o delší trest a rodič není pracovně zařazen, pak by uložení hrazení vyživovací povinnosti tomuto rodiči bylo v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, když by bylo zcela zřejmé, že s ohledem na nastalou situaci nebude možné stanovené výživné jakkoliv vymoci. (nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1181/07)

Výše uvedené aspekty jsou pouhým dílčím výčtem skutečností, které mají vliv na určení výše výživného pro děti, a to ať už nezletilé, či zletilé. Ne vždy je možno situaci posuzovat pouze podle tvrzených příjmů rodiče, ale je třeba vždy důkladně a komplexně posuzovat životní úroveň daného rodiče, když je právem každého dítěte, aby mohlo na této skutečné, nikoliv tvrzené, životní úrovni svého rodiče participovat.

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneri s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Velké náměstí 1
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 466 310 691
Fax: +420 466 310 691
gsm: +420 724 794 986
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)